

Diplomová práce

Jméno a příjmení (student): Ludmila Popová

Oponent: MUDr. Mgr. Jaromír Matějka, Ph.D.

Posudek oponenta:

Téma: Sebevražda, asistovaná sebevražda, zodpovědnost lékařů

Autorka rozděluje svoji práci do osmi kapitol (včetně Úvodu a Závěru). Po první kapitole – Úvodu – se ve druhé kapitole věnuje vymezení základních pojmů. Již zde propojuje problematiku “klasické” sebevraždy s problematikou asistované sebevraždy, eutanázie a paliativní péče.

Ve třetí kapitole s názvem Sebevražda jako volba rozebírá nejprve postoj křesťanské etiky k sebevraždě, dotýká se rozlišení mezi sebevraždou a sebeobětováním vlastního života (podkapitola 3.6 s názvem “Je mučedník sebevrah?”), pak prezentuje názory magisteria na danou problematiku, poté se věnuje sebevraždě z pohledu Starého a Nového zákona, v závěru této kapitoly jsou příspěvky speciálních věd, sociologie, medicíny a psychologie.

Ve čtvrté kapitole, zabývající se asistovanou sebevraždou, nejprve autorka prezentuje důvody pro asistovanou sebevraždou, v podkapitole 4.2 Křesťanský pohled na utrpení a bolest prezentuje názory tří českých teologů, kteří o utrpení a bolesti ve svých dílech mluví (Opatrný, Vácha, Halík). Poté se dotýká základních postojů k životu z pohledu sociobiologizmu, utilitarizmu, kontraktualizmu a z pohledu autonomního modelu a na závěr prezentuje postoj křesťanské etiky k asistované sebevraždě citací ze společného dokumentu Čeké biskupské konference, Ekumenické rady církvi, Pražské židovské obce a Ústředí muslimských obcí. Je kouzlem nechtěného prezentovat tento společný postup v ČR zastoupených hlavních náboženství jako křesťanský. Taková jednota je však milá a sympatická. Poté autorka přechází plynule ke vztahu souvislosti asistované sebevraždy a eutanázie. Zmiňuje úvahu o marnosti léčby, rozdíl mezi “necháním zemřít” a “způsobením smrti”, krátce píše o řádných a mimořádných prostředcích a principu dvojího efektu.

V páté kapitole se věnuje souvislostem asistované sebevraždy a zodpovědnosti lékaře. Zde víceméně shrnuje obecně známé.

Šestá kapitola prezentuje v základních rysech problematiku paliativní péče.

V sedmé kapitole nacházíme tři rozhovory se ženami, které se o sebevraždou pokusily.

Práce končí osmou kapitolou – Závěrem.

Námitky:

Ke druhé kapitole: Spojení “klasické” sebevraždy s problematikou asistované sebevraždy, eutanázie a paliativní péče se jeví poněkud problematicky, protože obvykle se pojednává asistovaná sebevražda spolu s eutanázií. Autorka svým pojetím spojuje dva sice příbuzné, ale poněkud odlišné problémy – sebevraždu a asistovanou sebevraždu. Jaké jsou důsledky, klady a zápory takového postupu? Autorka pouze v první větě druhé kapitoly konstatuje, že práce je zaměřena na sebevraždu a asistovanou sebevraždu.

Třetí kapitole, která pojednává o sebevraždě obecně, věnuje 17 stran z 71. Poněkud zde překvapuje uspořádání podkapitol. Snad by bylo logičtější prezentovat nejprve poznatky speciálních věd, poté biblické nálezy, pak stanovisko magisteria a na závěr diskuzi teologickou. Autorka také, když mluví o postoji křesťanství k sebevraždě nebo k životu (kap. 3.1, 3.2, 3.3.), vnímá křesťanství jako myšlenkový monolit, který má jednotný názor. Tak tomu však nikdy nebylo a není. Proto je dobré i v rámci křesťanství rozlišovat a prezentovat názory konkrétněji. Snad by bylo vhodné propracovat biblickou kapitolu podrobněji a ne se omezit jen na čtyři řádky týkající se Nového zákona a delší citát ze sekundární literatury, prezentující myšlení Starého zákona. Pohled magisteria je prezentován Katechismem katolické církve a encyklikou *Evangelium vitae*. Právě zde by byl vhodný historický pohled, který by ukázal změnu pohledu na problematiku, tj. také logicky na změnu antropologického přístupu (vnímání celého člověka v kontextu jeho života, snaha o jeho porozumění a doznání, že druhému nebudeme nikdy plně rozumět). Hodilo by se také více rozpracovat přínos speciálních věd. Kapitola 3.11 (Pravdy, nepravdy a společné rysy u sebevražd) odráží pohled na problematiku sebevraždy zbytečně tříští (co jsou pravdy a nepravdy...?). Pozitivum je, že autorka se táže na podmínky lidského jednání, na svobodu (kapitola 3.7).

Čtvrtá kapitola spíše shrnuje souvislosti, než že by se věnovala pouze samotnému fenoménu. I zde platí zobecněné námitky ze třetí kapitoly (když se hovoří o křesťanském, o propracování konkrétních momentů – např. vztah k utrpení).

Pátá kapitola shrnuje poznatky obecně známé a není z nich zřejmá přímá souvislost s tematikou práce.

Podobně je tomu v kapitole šesté.

Kapitola sedmá působí mírné oživení v celé práci. Jedná se o rozhovory se třemi ženami, které se o sebevraždu pokusily. Autorka sama píše, že z nich nelze vyvozovat obecně platné závěry. Jedná se prakticky o tři kazuistické sondy, které nám dávají nahlédnout do nitra těchto tří žen.

Prínos této kapitoly je v prezentaci onoho osobního v celé problematice sebevraždy.

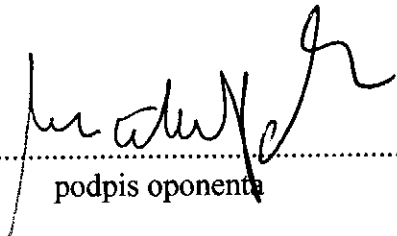
V závěru autorka píše, že se ve své práci zabývá klíčovou otázkou, “zda má člověk právo vzít si život”. Tak tomu však není. Autorka pouze shrnuje poznatky o sebevraždě, asistované sebevraždě a zodpovědnosti lékařů.

Co naopak slouží celé práci ke cti, je skutečnost, že se autorka snaží vidět celou problematiku synteticky – viz její odkaz na svobodu jako podmínku opravdu lidského jednání a její zpochybnění u sebevraždy. Spojení s asistovanou sebevraždou oba problémy zajímavě spojuje, autorka si uvědomuje souvislosti v celé šíři prezentované problematiky. Je pochopitelné, že práce by mohla být propracována důkladněji. Za mnohem cennější však považuji syntetické vnímání souvislostí.

Práce splňuje formální požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: velmi dobře.

V Praze dne 23. května 2009

.....
podpis oponenta